

doc. Ing. Jozef Sabol, DrSc.
Policejní akademie České republiky v Praze
Fakulta bezpečnostního managementu
Katedra krizového řízení
doc. Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.
Úřad služby kriminální policie a vyšetřování
Odbor centrální analytiky

Koronavirová situace a fungování bezpečnostních komunit

Úvod

Záměrem předkládané studie je přiblížit korelaci a interakci problematiky vysoce nakažlivých chorob (zejména současné situace související s koronavirem, covid-19¹), s problematikou bezpečnosti, včetně fungování bezpečnostní komunity v euroatlantických zemích. Pozornost je zároveň věnována roli, kterou současná situace sehrává ve vztahu k radikalizaci části veřejnosti a jejímu možnému příklonu k „antisystémovým řešením“ určitých výzev. To může v některých případech vést i k případům terorismu a násilného extremismu.

Nakolik se jedná o téma relativně nové, již nyní existuje několik zajímavých zahraničních či nadnárodních studií, které problematiku analyzují. Pokud by na tomto místě zazněla otázka, zda by nebylo vhodnější vyčkat na větší množství studií, nebo dokonce na ucelený sekundární pohled na celou agendu – pak se autoři spíše kloní k názoru, že zjištěné poznatky je vhodnější domácímu publiku zprostředkovat ihned. Není ostatně zřejmé, kdy, případně zda vůbec někdy dojde ke konsenzuálnímu a komplexnímu vnímání celé agendy. Nakolik se jedná o výsledek spíše dílčí, další autoři na uvedené informace mohou navázat a dále je prohloubit. Jinými slovy – autoři jsou toho názoru, že je vhodnější, být spíše mezi prvními, kdo na dané téma informují. Raději částečně, ale co možná nejdříve.

Co se týče výběru analyzovaných (rešeršovaných) textů, jedná se jednak o publikace (články) impaktované, ve kterých se spojuje problematika koronaviru, vnitřní bezpečnosti a chemických, biologických, radiologických a nukleárních látek (CBRN), jednak o strategické dokumenty, splňující stejně požadavky. Těchto publikací není zatím příliš mnoho (a z prostředí České republiky v době přípravy příspěvku nebyly žádné), ale jejich vyznění je relativně plastické a pokrývá stěžejní aspekty problematiky, perspektivně využitelné i v prostředí České republiky.

Ambicí autorů je obsah příspěvků aplikovat na prostředí České republiky, včetně vypracování určité esence pilotních doporučení pro domácí expertní, politickou a bezpečnostní komunitu (zhodnocení dopadů současné situace

¹ Podle vyjádření Ústavu pro jazyk český je třeba v češtině název sledované nemoci psát se všemi písmeny malými, pokud není na začátku věty. Jedná se o zkratkové slovo, nikoli o iniciálovou zkratku, z angličtiny, coronavirus disease (nebo corona-virus disease), tedy nemoc způsobená koronavirem. Pokud však byla tato zkratka (nesprávně) použita v názvu zdrojového textu, byla v něm i nadále takto ponechána.

a predikce souvisejících aspektů fungování bezpečnostního systému). Aspekty, které jsou dnes více či méně otevřeně řešeny v zahraničí, budou záhy aktuální i v prostoru České republiky.

Pokud panuje snaha aplikovat na související zjištění určitý teoreticko-metodologický kontext, pak se do značné míry jedná o využití aspektů, označitelných jako součástí **organizační teorie**. Související součásti bezpečnostních systémů jsou konfrontovány s nutností označit určité činnosti jako prioritní a jiné jako postradatelné nebo sekundární. V širším kontextu je pak fungování bezpečnostního systému jako celku přestrukturováno a do popředí se dostávají aktivity, týkající se zdravotní bezpečnosti. Vnitřní bezpečnost v užším smyslu slova pak ustupuje do pozadí, nebo se náplň činnosti součástí bezpečnostní komunity značně modifikuje (například, včetně distribuce ochranných pomůcek a jiných základních potřeb seniorům nebo jiným zranitelným součástí populace). Vedle toho zaznívají hlasy, že taková transformace je sice krátkodobě akceptovatelná, ale v dlouhodobém měřítku kontraproduktivní. Terorismus, násilný extremismus, potenciál zneužití CBRNE látek, ale i kriminalita v nejširším smyslu slova, ani v koronavirové situaci nezmizí, pouze se transformuje – a bez milosti zneužije redukci investic do boje se souvisejícími výzvami.

Paralelně pak lze zmínit **teorii příležitosti**, vnímanou i v kontextu **situační prevence kriminality**. „Ochlazením“ společenské interakce se redukuje i nemalá část kriminálních příležitostí, zejména takových, založených na fyzické mezilidské interakci (krádeže na osobách, násilná kriminalita). Kybernetická kriminalita nebo určité spektrum podvodů však tímto vývojem neprochází – a může se naopak zintenzivnit. Bezpečnostní síly, s důrazem na policejní součásti, na tento vývoj musí reagovat, protože se jedná o trend dlouhodobý, který koronavirová situace nezapříčinila, ale značně ho urychlila.

Dopady „nestability“ na kriminalitu

Na prvním místě je vhodné zmínit i jednu z prvních komplexnějších studií, pokoušejících se zmapovat téma rozkolísání nebo transformace kriminality na jaře roku 2020 (University of Tennessee a University of Texas) konstatují následující:¹

Situace, související s nemocí covid-19 zasáhla svět způsobem, jaký se neodehrál po celé generace. Výkyvy, které tato situace způsobila na statistice kriminality, lze srovnat s dopady světových válek. Vedle přímých nebo primárních dopadů, způsobených nemocí samotnou (spontánní obavy a chování veřejnosti), se pak zejména jedná o dopady regulačních opatření jednotlivých států. Různé země různě, v různém čase a s různou intenzitou omezily fungování společnosti (průmysl, maloobchod, služby, školství, kultura). Obvykle přitom byla jistá část hospodářství, včetně maloobchodu, chápána jako klíčová, a nebyla natolik dramaticky zredukována a regulována, jako jiné oblasti. Veřejnost byla vyzvána (případně se jednalo o přímo o různé formy přinucení), aby neopouštěla domácnosti, omezeno bylo i přeshraniční cestování.

¹ STICKLE, Ben and Marcus FELSON. Crime Rates in a Pandemic: the Largest Criminological Experiment in History. *American Journal of Criminal Justice*, 2020, p. 525-536. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12103-020-09546-0>

Už v březnu a dubnu 2020 konkrétní statistiky, týkající se zejména aglomerací v některých částech Spojených států amerických, avizovaly **propad zjištěné kriminality o desítky procent**. Z logiky věci je nejjednodušší hovořit o svého druhu situační prevenci tak, jak bývá tento aspekt vnímán i na teoreticko-koncepční úrovni: krádeže v obchodech poklesly, protože obchody byly uzavřeny (respektive se krádeže a další kriminalita přesouvaly do obchodů, které byly dále otevřeny, ale i tak se jednalo v absolutních číslech o pokles). Incidentsy v restauracích byly omezeny ze stejného důvodu. Vloupání do obydlí byla méně častá z toho důvodu, že mnoho osob zůstalo v místě bydliště. Kapesní krádeže, využívající místa koncentrace osob, poklesly o více než 60 %, protože shlukování osob se stalo samo o sobě nežádoucí (a snaha nedodržovat rozestupy sama o sobě podezřelá). Pokles se týkal i vandalismu, s výjimkou specifických incidentů, souvisejících například s časově a místně omezenými demonstracemi (Black Lives Matter, incidenty okolo voleb ve Spojených státech amerických).

Jiné případy, respektive skupiny skutkových podstat či přestupků, jako je domácí násilí, drogová kriminalita, vloupání do vozidel a krádeže vozidel, však zůstaly nezměněny nebo dokonce rostly. Specifické pak byly incidenty, týkající se snah zásobit se potenciálně nedostatkovým zbožím (násilí ve frontě, rabování). Na vzestupu je široká paleta kyberkriminality, on-line i „fyzických“ podvodů, respektive krádeže (vloupání) do prostor pošt nebo skladů zásilkových služeb.

Oba autoři konstatují, že lidé se nezměnili fyziologicky, nestali se mravnějšími, ale omezila se sociální interakce, která je spouštěcím impulsem velké části kriminality. Přitom pokles kriminality není nic, co by bylo v této situaci samozřejmé – možná naopak. Mnohé policejní činnosti byly zredukovány, včetně části viditelné hlídkové činnosti. Byla omezena činnost soudů, omezila se činnost nevládních organizací, starajících se o potenciálně zranitelné skupiny populace (které páchají statisticky významnou část kriminality – anebo jsou její obětí). V konkrétních zemích dokonce došlo k předčasnému propuštění určitého množství vězňů.

Celá populace byla „**vykolejena z rutiny**“. Změnilo se vnímání dne a noci, vnímání dní v týdnu. Stírá se rozdíl mezi všedním dnem a víkendem. A i zločinci potřebují rutinu, aby mohli s její pomocí předvídat chování svých potenciálních obětí (zda tyto oběti budou nebo nebudou v určitý čas na určitém místě, respektive že s určitou pravděpodobností budou či nebudou vykonávat určité činnosti). To je nyní (dočasně) pryč. Společnost, i zločinci, potřebují k adaptaci na změnu určitý čas, odhadem 6 týdnů, než se zavede „nová rutina“. Ale i tato modifikovaná rutina je záhy změněna modifikací regulačních opatření. Různí lidé, různé profese, jsou různě intenzivně regulovány, což zločincům dále komplikuje adaptaci na vyvíjející se situaci.

Po dvou měsících od prvních plošných omezujících opatření (lockdownů) se část veřejnosti přestane nové a neznámé nemoci tolik obávat. Ve větším množství se začínají objevovat různě motivované případy občanské neposlušnosti, nedodržování opatření. I kriminalita začíná růst, ačkoli struktura a proměnné skutkových podstat (jejich vzájemné podíly na registrované kriminalitě, modus operandi pachatelů a další faktory) zůstávají nadále transformovány. S ohledem na omezení je nemalá část populace vystavena ekonomickým důsledkům lockdownů, což představuje robustní kriminogenní faktor, jehož dopady je zatím předčasné předjímat.

Zhodnocení obsahu kapitoly je možné vnímat ve smyslu „inspirace“ pro Českou republiku, nejenom co se týče vývoje kriminality – a souvisejících opatření v oblasti prevence kriminality. V nejobecnějším smyslu je trendem přesun mnoha kriminálních aktivit do kyberprostoru.

Policejní činnosti v době koronaviru a po jejím skončení

Tématu rozkolísání a znovunastavení veřejné správy, včetně fungování orgánů prosazování práva, se věnuje studie Leanne CLOSE, expertky Australského institutu pro strategickou politiku (Australian Strategic Policy Institute, ASPI).¹ Autorka ještě donedávna zastávala pozici zástupkyně ředitele Australské federální policie, respektive působila v kanceláři nejvyššího státního zástupce (kde se věnovala agendě lidských zdrojů, boje proti organizované kriminalitě a mezinárodní spolupráci).

Studie konstatuje, že policejní složky na řadě míst světa se jen těžko vyrovnávají s tlaky, které přináší například globalizace, stírání hranice mezi vnitřní a vnější bezpečností, případně úkoly „nepolicejní“ povahy, jakými v Austrálii byla agenda boje proti požárům, snaha čelit klimatické změně, a aktuálně právě covid-19. Ačkoli oblíbený slogan politiků, bezpečnostních expertů a policistů zní „očekávejte neočekávané“, je zřejmé, že v současné situaci dostatečná imaginace scházela. To, co nastalo, si dokázal představit jen málokdo.

Nástup koronavirové krize neznamená, že by zmizela drogová kriminalita, domácí násilí, terorismus nebo počítačová kriminalita. Policisté přitom nezřídka zároveň trávili obrovské objemy času v ulicích a dohlíží na dodržování v místě platných předpisů, souvisejících s karanténními opatřeními (zákaz vycházení, respektive alespoň zákaz nočního vycházení, udržování rozestupů, povinnost nošení ochranných prostředků, omezení cest mezi jednotlivými státy Australského svazu nebo jednotlivými aglomeracemi atd.). Již delší dobu přetíženým policejním službám zůstalo málo času, lidských kapacit nebo finančních prostředků na výcvik nebo udržení schopností, zejména při řešení neobvyklých úkolů, jako je právě agenda spojená s covid-19.

Při vědomí omezených rozpočtů musí dojít k **stanovení priorit a zamyšlení se nad možnými úsporami z rozsahu**. Australské peripetie ilustruje donedávna neprůchozí projekt nákupu munice pro všechny „státní“ policejní služby (služby ve státech Australského svazu). Federace je pod tlakem současné situace některými vlivnými mluvčími vnímána jako luxus, s tím, že je neúnosné, aby každá její část prováděla vlastní výběrové řízení. Došlo ostatně i ke krátkodobým příkladům „regionálně sobeckého“ chování ohledně distribuce zdravotnického materiálu.

Významná je i role Protiteroristického výboru Austrálie a Nového Zélandu (Australia-New Zealand Counter-Terrorism Committee, ANZCTC), který formuluje strategie a cíle při řešení otázek souvisejících s terorismem. Prioritou je posílení spolupráce mezi vládou a jednotlivými agenturami. To umožní společně spravovat a sdílet zpravodajské informace, vyšetřování, vybavení a personál pro boj s teroristickými hrozbami. Podporováno je partnerství s aktéry v rámci soukromého

¹ CLOSE, Leanne. Policing. In: *Australia and the World Rebuild*. John COYNE and Peter JENNINGS eds. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2020.
<https://www.jstor.org/stable/resrep25138.5>

sektoru. Vývoj okolo koronaviru však zdůraznil **limity protiteroristické politiky**. Přílišné soustředění na terorismus znamená menší schopnost uvažovat o širším kontextu možných zátěžových situací (pro veřejnost je ne vždy podstatné, zda se společností šíří přirozená nákaza, nebo se jedná o důsledek bioteroristického útoku). Je možné, že bude třeba rozšířit definici „koordinace národní bezpečnosti“ tak, aby se jednalo o all-harazd approach přístup, který usiluje o podchycení „všech bezpečnostních výzev“ (zdravotnické výzvy, nedostatek vody, potravinová bezpečnost, ochrana kritické a veřejné infrastruktury, bezpečnost hranic, kybernetická obrana a podobně).¹ Vývoj okolo covid-19 navíc ukázal absurditu situace, kdy resort zdravotnictví nebyl součástí Federálního výboru pro národní bezpečnost.²

V okamžiku, kdy budou nejzávažnější negativní dopady koronaviru překlenuty, nenastane doba klidu nebo konjunktury. Austrálie bude i nadále pod tlakem požárů, přívalových dešťů a sucha, v očekávání hluboké hospodářské recese. Stěžejním úkolem veřejné správy bude téměř jistě spektrum aktivit, zaměřených na společenskou odolnost, vnitřní věci a hospodářskou a sociální obnovu. Je přitom otázkou, jak udržet vysokou míru občanských práv a svobod v kontextu snah o omezování shromažďování a dalších nepopulárních karanténních opatření.³

Během nedávné doby bylo velké množství policistů nakaženo, přičemž byli alespoň dočasně neschopni služby. Je nutné, aby klíčoví aktéři v první linii, včetně policistů, byli proškoleni v používání ochranných prostředků, dodržování hygienických pokynů a požadavků na interakci s komunitou během zdravotní krize.

Udržitelnost situace také vyžaduje schopnost nahradit zaměstnance, jakmile budou z jakéhokoli důvodu nedostupní. V Austrálii nebyla v době této zátěžové situace žádná větší rezervní síla pro policejní práci. Mělo by se zvážit vytvoření a podpora takové rezervy na národní (federální) úrovni, obdobně jako v případě obranných rezerv. Obdobný přístup by se mohl týkat také rezerv záchranářů. Je přitom na zvážení, zda by se jednalo o model dobrovolnictví nebo založený na komerční bázi, případně o kombinaci obou přístupů.

Zhodnocení obsahu kapitoly je možné vnímat v tom smyslu, že zřejmě představuje hned několik témat, aktuálně významných i pro Českou republiku (a její nejvyšší politické a expertní představitele). Předpokládané vyřešení nejzávažnějších tlaků, způsobených koronavirem, bude vystřídáno dalšími,

¹ *Australia – New Zealand Counter-Terrorism Committee*.

<https://www.nationalsecurity.gov.au/WhatAustraliaIsDoing/Pages/Australia-New-Zealand-Counter-Terrorism-Committee.aspx>

National Counter-Terrorism Plan. *Australia – New Zealand Counter-Terrorism Committee*, 2017. <https://www.nationalsecurity.gov.au/Media-and-publications/Publications/Documents/ANZCTC-National-Counter-Terrorism-Plan.PDF>

² *Multi-Agency Incident Management*. Canberra: Australian Institute for Disaster Resilience; Attorney-General's Department; Australian Government, 2020, Manual No. 17; Australian Disaster Resilience Handbook Collection.

<https://knowledge.aidr.org.au/media/1962/manual-17-multi-agency-incident-management.pdf>

³ KILCULLEN, David. Coronavirus: China, Russia Make a Play for a New Order.

The Australian, 3. 4. 2020. <https://www.theaustralian.com.au/inquirer/coronavirus-china-russia-make-a-play-for-a-new-order/news-story/0f4917a9a6fe16c0464f006b9e852f4d>

nesnadno řešitelnými výzvami. Veřejná správa (a veřejnost) už nikdy nebude stejná. Totéž platí pro krizové řízení a související plánovací dokumentaci a rozpracovávaná organizační opatření. Do kolektivní paměti se nedávna a současná situace zapíše na několik desetiletí. Samostatnou pozornost je třeba věnovat zmíněnému modelu budování rezerv bezpečnostního personálu.

Vnímání terorismu a boje s ním v „době po koronaviru“

Stručné pojednání trojice autorů z prostředí Centra strategických a mezinárodních studií (Center for Strategic and International Studies, CSIS; Washington) prezentuje názor, že svět „po koronaviru“ bude zaplněn podstatně větším množstvím aktérů „nespoléhajících na stát“. Mnohé země světa budou čelit hospodářským zdravotnickým a sociálním těžkostem, a nebudou moci své teritorium (a obyvatelstvo) kontrolovat tak efektivně, jako dosud.¹ Nestátní a teroristické skupiny využily rozsáhlého narušení společenského života k „rekvalifikaci“ a reorganizaci, přesunuly se do prostorů, vyklizených ustupujícími kapacitami státu.

Stoupenci extrémní pravice považují situaci za příležitost k posilování svých pozic.² Ve Spojených státech amerických se pravicoví teroristé od roku 1994 do května 2020 dopustili 57 % registrovaných teroristických útoků, nebo případů přípravy na teroristické incidenty (v absolutních číslech, co se týče počtu případů, avšak nikoli co se týče počtu obětí; je to více než dvounásobek počtu případů, spojovaných se stoupenci krajní levice a trojnásobek počtu incidentů, spojovaných s extrémním výkladem islámu). V roce 2019 aktéři, označovaní jako extrémní pravice, stáli za bezmála 70 % teroristických incidentů, registrovaných ve Spojených státech amerických (v absolutních číslech). Pro období mezi 1. lednem a 8. květnem 2020 se u této motivace jednalo dokonce o 90 % registrovaných teroristických incidentů.³

Dynamika pravicového terorismu je urychlena konspiračními teoriemi a dezinformacemi šířenými zejména prostřednictvím sociálních médií. Ozbrojené polovojenské jednotky se mobilizovaly proti demonstrantům, angažující se v hnutí Black Lives Matter a agitovaly proti omezením, které přinesla karanténní opatření. V únoru 2020 Federální úřad pro vyšetřování označil pravicový extremismus a terorismus, vedle násilného džihádismu, za největší bezpečnostní výzvu, které Spojené státy americké v současnosti čelí (s tím, že za určitých podmínek je do této skupiny možné počítat až 1,4 milionu osob na území Unie). Jak se společensko-ekonomické podmínky v zemi zhoršují, radikální ideologie a skupiny mohou dále zvyšovat svou schopnost přilákat následovníky.

¹ BRANNEN, Samuel; Habiba AHMED and Henry NEWTON. *COVID-19 Reshapes the Future*. Washington D. C.: Center for Strategic and International Studies, 2020. <https://www.jstor.org/stable/resrep25198>

² JONES, G., Seth; Catrina DOXSEE and Nicholas HARRINGTON. *The Escalating Terrorism Problem in the United States*. *Center for Strategies and International Studies*, 2020. http://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/200612_Jones_DomesticTerrorism_v6.pdf

³ Pokud je tomu tak, pak incidenty, spojované s konceptem Black Lives Matter, včetně ničení památníků a dalších případů vyhroceného násilí, nejsou v takové statistice zřejmě zakomponovány.

Zhodnocení obsahu kapitoly je možné vnímat s důrazem na boom různě motivované radikalizace členů společnosti. Těmto trendům je neskutčné čelit. I pokud by se například karanténní opatření zcela zrušila, osoby, které jsou predisponovány tak, bytostně pahnou po úzkosti, operativně naleznou jiné téma, které budou moci tímto způsobem využít.

Klíčové otázky protiteroristické agendy „po koronaviru“

Autor související studie, Raffaello Pantucci, je expertním výzkumníkem, působícím v rámci Mezinárodního střediska pro výzkum politického násilí a terorismu (International Centre for Political Violence, Terrorism Research, ICPVTR) v Singapuru.¹ Ten konstatuje, že po odeznění zátěžové situace, související s koronavirem, dojde pravděpodobně ke změnám celé řady aspektů veřejných politik.²

Přestože již nyní existují více či méně komplexní studie, věnované reakcím různých teroristických skupin a subkultur na vývoj okolo covid-19, dopad situace na protiteroristickou politiku a praxi podle názoru tohoto autora zůstává opomíjen. Ostatně, i když je současný společenský a mediální prostor dnes tématu vysoce nakažlivých nemocí plný, ještě nedávno se jednalo o téma pouze pro malý okruh odborníků.³ Prezident Čínské lidové republiky Xi Jinping přitom o této hrozbě hovořil již během XIX. sjezdu Komunistické strany Číny v roce 2017.⁴

Autor rozpracovává zejména téma, jak by covid-19 mohl ovlivnit politiky a postupy boje proti terorismu a násilnému extremismu. Jako rámec využil strukturu Protiteroristické strategie Spojeného království (Contest), kterou tvoří **čtyři propojené pilíře**: Prevence, Pronásledování, Ochrana a Příprava (4 P: Prevent, Pursuit, Protect and Prepare):

- **Prevence**: Snaha zabránit lidem, aby se stali teroristy nebo aby podporovali terorismus. Tato perspektivní práce zahrnuje deradikalizační iniciativy.
- **Pronásledování**: Snaha zastavit teroristické útoky. To zahrnuje eliminaci a zatýkání jednotlivců, důvodně podezřelých ze zapojení do teroristické činnosti.
- **Ochrana**: Posílení bezpečnostních mechanismů proti teroristickému útoku, například budování fyzické obrany prvků veřejné infrastruktury.
- **Příprava**: Snaha omezit dopady teroristických útoků (čímž se zejména rozumí lepší připravenost a odolnost veřejnosti).⁵

¹ PANTUCCI, Raffaello. Key Questions for Counter-Terrorism Post-COVID-19. *Counter Terrorist Trends and Analyses*, 2020, No. 3 (April), p. 1-6. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26915443>

² TAYLOR, Marisa. Exclusive: United States Slashed Centers for Disease Control and Prevention Staff Inside China Prior to Coronavirus Outbreak. *Reuters*, 26. 3. 2020. <https://www.reuters.com/article/ushealth-coronavirus-china-cdc-exclusiv/exclusive-u-sslashed-cdc-staff-inside-china-prior-to-coronavirusoutbreak-idUSKBN21C3N5>

³ HARFORD, Tim. Why We Fail to Prepare for Disasters. *Financial Times*, 16. 4. 2020. <https://www.ft.com/content/74e5f04a-7df1-11ea-82f6-150830b3b99a>

⁴ Full text of Xi Jinping's report at 19th Communist Party of China National Congress. *Xinhua*, 3. 1. 2017. http://www.xinhuanet.com/english/special/2017-11/03/c_136725942.htm

⁵ Contest: The United Kingdom's Strategy for Countering Terrorism (3.0). *Home Office*, 2018. ISBN 978-1-5286-0209-9.

Negativní stránkou současného vývoje je, že masivní rozšiřování on-line aktivit (včetně elektronizace veřejné správy a snah řešit co nejširší spektrum agend „na vzdálenost“) půjde ruku v ruce s on-line radikalizací. Někteří již dnes zranitelní jedinci se stanou ještě izolovanějšími a zvýší se jejich potenciál interakce s extremistickými ideologiemi a myšlenkami.

Existuje také možnost, že skupiny na okraji společenského a politického spektra budou moci využít vývoje k dalšímu prohloubení svých vlastních specifických obav. Například zrychlený rozvoj technologií může generovat neoluddity (extremisty, obávající se a násilně bojující proti „nahrazení člověka stroji“, a to nejenom ve výrobních procesech).¹

Dopad současné situace (tedy jeho zahlcení problematikou koronaviru) na druhou stranu přitom alespoň omezuje mediální prostor, poskytovaný terorismu, což je z hlediska hladu teroristů po publicitě velmi významné.

Prevence

Někteří experti považují úplné zastavení šíření extremistických ideologií za téměř nemožné. V některých zemích snahy o řešení základních příčin jakékoli formy terorismu nebo násilného extremismu interagují s množstvím hlubokých sociálních problémů, jejichž počátky sahají desítky let do minulosti. Teroristické a extremistické skupiny nabízejí výklady, které na těchto problémech parazitují. V nadcházejících letech bude, s vysokou pravděpodobností, v globálním měřítku, značně omezen rozpočet na rozvojovou a humanitární pomoc, tedy řešení „problémů daleko od domova“, včetně lokalit, které mohou být chápány jako základny teroristických skupin. Totéž se bude týkat deradikalizačních programů, například ve vězeňském prostředí.² Obecněji řečeno, nedostatek jasných důkazů o účinnosti programu usnadní, aby se tyto programy staly cílem rozpočtových škrťů.

A konečně on-line prostor (a zejména sociální) sítě bude čelit snahám o větší kontrolu. Takové kampaně jsou však zřejmě jednak nerealistické, jednak v otevřené demokratické společnosti prakticky nerealizovatelné.

Pronásledování

Protiteroristická komunita může najít část svých zdrojů přeměřovaných na plnění jiných úkolů.

Na druhou stranu, hromadné zavedení karanténních podmínek napříč společnostmi vytváří kontext, ve kterém je monitorování pohybu zájmových osob mnohem jednodušší. Bezpečnostní síly již nemusí hledat komplikované důvody

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/716907/140618_CCS207_CCS0218929798-1_CONTEST_3.0_WEB.pdf

¹ MALIK, Nikita. Self-Isolation Might Stop Coronavirus, but It Will Speed the Spread of Extremism. *Foreign Policy*, 26. 3. 2020. <https://foreignpolicy.com/2020/03/26/self-isolation-might-stop-coronavirus-but-spread-extremism/>

² SILKE Andrew. Risk Assessment of Terrorist and Extremist Prisoners. In: *Prisons, Terrorism and Extremism: Critical Issues in Management, Radicalisation and Reform*. SILKE Andrew ed. London: Routledge, 2014, p. 108-121.
HODWITZ, Omi. The Terrorism Recidivism Study: Examining Recidivism Rates for Post-9/11 Offenders. *Perspectives on Terrorism*, 2019. No. 2.
https://www.jstor.org/stable/26626865?seq=1#metadata_info_tab_contents

k zadržení podezřelých osob, ale mohou jednoduše své šetření provést pod rouškou monitorování karantény. Pokud by teroristé vyrazili ven, aby prováděli průzkum nebo útok, bezpečnostní složky se jich na liduprázdné ulici budou ptát, co a proč zde dělají.

Země také zavádějí aplikace, umožňující sledovat jednotlivce a shromažďovat data o jejich pohybu, s deklarováním cílem monitorovat možný přenos viru. Generovaná data přinesla některá zajímavá zjištění o lidském chování v zátěžových situacích, která by napomohla vytvoření nové sady analytických nástrojů, které by se mohly následně využít i k boji proti terorismu nebo k pronásledování teroristů on-line.

Ochrana

Jedním z pozitivních účinků, souvisejících se současnou situací, může být větší důraz na odpovědné chování veřejnosti za účelem zmírnění dalších vln covid-19, ale i jiných vysoce nakažlivých chorob. Tato opatření se pravděpodobně zaměří na kontrolu teploty osob v určitých uzlech (vstupech do objektů). Místa pro kontrolu teploty mohou osoby nemocné, například chřipkou, odrazovat od toho, aby se pohybovaly na veřejnosti. Stejně tak mohou tyto kontrolní body odrazovat teroristy od jejich aktivit, nebo je budou nutit k hledání jiných, méně kontrolovaných cílů.

V některých případech se vlády snaží související bezpečnostní náklady přenést do soukromého sektoru, který stojí v první linii boje proti koronavirové výzvě. Soukromý sektor stále více nese náklady na zajištění ochrany svých aktiv. Pro vlády, zejména v době hospodářského ochlazení, je stále nesnadnější ukládat soukromým aktérům úkoly, a s nimi související výdaje, které se netýkají (jejich) bezprostředních bezpečnostních obav (jako je například požární bezpečnost), ale o poznání abstraktnější připravenosti na terorismus.

Další výzvou bude pravděpodobný nárůst přeshraničních toků zboží a osob, ke kterému dojde v důsledku předpokládaného opětovného zrušení cestovních omezení. Pro dopravní uzly, kde je mezinárodní pohyb nedílnou součástí hospodářství, to bude znamenat náhlý opětovný nárůst počtu pracovních pozic různého druhu. Bude vyvíjen tlak na návrat k normálu, pokud se jedná o opětovnou intenzitu obchodu a fungování mezinárodních dodavatelských řetězců – to vše zřejmě bez paralelně intenzivního tlaku na zajištění kontroly zásilek (například s cílem odhalit výbušniny či jiný nežádoucí obsah).

Příprava

Obchodní, výrobní či zásilkové společnosti z velké části prokázaly pozoruhodnou flexibilitu a odolnost vůči teroristickým útokům. Teroristům se do značné míry nedaří narušit jejich fungování. Daleko větší škody však mohou plynout z možného narušení sociálních struktur. I když došlo k celosvětově pozoruhodným demonstracím kolektivní občanské solidarity a poskytování pomoci bližním, došlo také k projevům zcela opačným, včetně snah svalit na někoho, kohokoli, vinu, za to, co se v současnosti děje. To je zjevně viditelné ve vztahu vůči Asiatům, respektive přímo Číňanům, včetně snah používat označení „čínský virus“.¹

¹ Trump Defends Calling Coronavirus the Chinese Virus. *Al-Jazeera*, 23. 3. 2020. <https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2020/3/23/trump-defends-calling-coronavirus-the-chinese-virus/>

Toto napětí je viditelné i v jiných kontextech a je pravděpodobné, že vyvolá střety mezi státy i mezi komunitami. V Čínské lidové republice roli obětních beránek do určité míry sehrávají komunity osob původem z Afriky, kterým je šíření nákazy přičítáno.¹

Nakolik to nemusí nutně předznamenávat terorismus, zvyšuje se nebezpečí, že dopad covid-19, stejně jako dopad souvisejících opatření, povede k sociálnímu napětí. To je významné z hlediska podpory sociální soudržnosti a odolnosti, což je klíčová součást dlouhodobé agendy deradikalizace.

Praktické nástroje, které se často používají k dosažení cílů v této oblasti, budou potenciálně ovlivněny rozpočtovými škrty. Bezpečnostní komunity řady zemí by se mohly dostat pod tlak. Redukce zdrojů povede zákonitě k omezení specifických programů, zejména těch, které budou politiky a ekonomy vyhodnoceny jako málo pravděpodobné (tedy zřejmě i včetně prevence a ochrany proti CBRN incidentům).

Shrnutí

Než bude zahájena podrobnější analýza dopadu, je třeba zvážit některá zastřešující témata. Prvním je **přehodnocení národních bezpečnostních strategií v řadě zemí**, které s tímto vývojem souvisí. Málokterý dokument tohoto druhu z nedávné doby označoval vysoce nakažlivé choroby za významnou hrozbu. Ale například Národní registr rizik Spojeného království (United Kingdom's National Risk Register) ano, protože označil „pandemickou chřipku“ za vývoj s možnou největší relativní pravděpodobností a dopadem. Národní bezpečnostní strategie Spojených států amerických z roku 2017 (National Security Strategy) rovněž označila vysoce nakažlivé nemoci za hlavní nebezpečí.²

Regiony Asie, které dříve čelily řádění vysoce nakažlivých nemocí, byly více pesimistické než ostatní, ale ani zde se nejednalo o výslovné téma.

Jiné výzvy, jaké, kromě terorismu a radikalizace, představují kybernetické útoky, mezistátní konflikty a obchodní spory přitahovaly více pozornosti a rozpočtu. V této souvislosti významnou roli hrají rovněž různé projevy a dopady v podobě hybridních hrozeb. Vzhledem k širokému dopadu covid-19 se tato rovnováha mění, jakmile si vlády uvědomí plný potenciální dopad této situace. Jedná se i o téma, které rezonuje velkou částí veřejnosti. U teroristických incidentů, havárií nebo i sabotáží je přítom pravidlem jejich omezený nebo jen lokální reálný dopad, navzdory případné medializaci. Široká laická veřejnost sice většinou na každou takovou událost značně emotivně reaguje, ale tato reakce poměrně záhy opadne.

Veřejné rozpočty po celém světě se rovněž transformují. Vlády budou muset činit tvrdší rozhodnutí a přeměrovat své zdroje a schopnosti k plnění úkolů s cílem dosažení hospodářského oživení. To bude znamenat tlak na bezpečnostní rozpočty doma i v zahraničí, přičemž bude kladeno více otázek týkajících se vymezení a stanovení priorit. V návaznosti na covid-19 bude veřejnost žádat o politické kroky ke zmírnění dopadů dalších možných vysoce nakažlivých chorob, což povede k dalšímu přerozdělování finančních prostředků.

¹ VINCENT, Dannz. Africans in China: We Face Coronavirus Discrimination. *BBC News*, 17. 4. 2020. <https://www.bbc.com/news/world-africa-52309414>

² National Security Strategy of the United States of America. *White House*, 18. 12. 2017, p. 9. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>

Ještě před vypuknutím covid-19 již došlo k zdatelnému odklonu od obav z teroristických hrozeb, přičemž nejvyšší prioritou se stalo řešení mezistátních konfliktů nebo kybernetické hrozby. Lze očekávat, že tento trend se dále zrychlí, což znesnadní bezpečnostním expertům, odpovědným (nejen) za boj proti terorismu, aby se jejich agenda udržela na vrcholu pozornosti a rozpočtové podpory. Otázkou také je, jak covid-19 ovlivní násilné extremistické ideologie. Ekonomický pokles a předpokládané vyhocení nerovnosti, přinejmenším v regionálním měřítku, vytvoří kontexty, ve kterých mohou rezonovat protistátní, teroristické či rasistické skupiny nebo témata.¹ Pro některé skupiny či jednotlivce skutečně nebude kam ustoupit a budou vnitřně chápat jako oprávněný „odpor všemi prostředky“ (last resort, time to reclaim every way).

Dopad vývoje okolo covid-19 na teorii a praxi protiteroristických opatření je a bude komplikovaný a různorodý. Celkově nemusí být přímý dopad těchto aspektů ihned zřetelně viditelný. Veřejnost bude i nadále implicitně očekávat, že veřejná sféra jí bude schopná poskytnout adekvátní obranu proti teroristickým hrozbám. Pravděpodobně však budou ovlivněny dlouhodobější deradikalizační programy, zaměřené na prevenci napětí v neurgických bodech světa. Mnoho osob, které se ocitnou pod tlakem nebo v existenční tísní, bude více náchylné naslouchat přímé nebo internetové propagandě různého charakteru. Čím déle bude trvat, než se docílí viditelného společenského a hospodářského oživení, tím hůře.

Zhodnocení obsahu kapitoly je možné vnímat zejména s ohledem na modifikaci tuzemských bezpečnostně-strategických dokumentů – a ruku v ruce s tím, změny ohledně navazujících bezpečnostních priorit. Výdaje na agendu prevence šíření vysoce nakažlivých nemocí (včetně nemesis pandemické chřipky s vysokou smrtností) budou daleko snáze profinancovatelné, než nespecifikovaná protiteroristická opatření.

Ochrana obyvatelstva a příprava na koronavirové scénáře: Pohled do německojazyčného prostředí

Pokud se pokoušíme nalézt určité relevantní zdroje, týkající se ochrany obyvatelstva „v užším smyslu slova“, ve kterých je zároveň pozornost výslovně věnována ochraně před pandemiemi, respektive ochraně před CBRN, pak lze patrně lépe uspět v německojazyčném než anglickojazyčném prostředí.

¹ Tuto možnost ilustrují případy Edouarda Morena a Timothy Wilsona. Moreno se pokusil vykolejit vlak poblíž vojenské nemocnice v přístavu Los Angeles a Wilson se pokusil zaútočit na nemocnici v Kansas City. Oba tvrdili, že chtějí „upozornit na přílišnou expanzi vládních opatření“.

Train Operator at Port of Los Angeles Charged with Derailing Locomotive Near United States Navy's Hospital Ship Mercy. *Department of Justice*, 1. 4. 2020. <https://www.justice.gov/usao-cdca/pr/train-operator-port-los-angeles-charged-derailing-locomotive-near-us-navy-s-hospital>

RITTMAN, Emily and Maggie HOLMES. Court Documents Reveal New Details in Raymore Man's Alleged Hospital Bombing Plot. *Kansas City Television 5*, 8. 4. 2020.

https://www.kctv5.com/news/local_news/courtdocuments-reveal-new-details-in-raymore-mansalleged-hospital-bombing-plot/article_53ac1f4c7a01-11ea-a72a-1ba92e352c7b.html

Co se týče **Německa**, pak například Institut Roberta Kocha, ve spolupráci se Spolkovým úřadem pro ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách, již v roce **2007** vydal obsáhlé pojednání (766 stran) k tématu „biologických ohrožení ve vztahu k ochraně obyvatelstva“. Na jednom místě zde zaznívá výslovná zmínka o koronavirových infekcích. Text konstatuje, že v případě vypuknutí pandemie může trvat několik měsíců, než se vůbec zmapují základní proměnné, které s určitou nemocí souvisí (v případě koronavirové infekce, syndromu akutního respiračního selhání, na přelomu let 2002/2003 to trvalo okolo 6 měsíců). Tato doba je obvykle dobou, kdy ve veřejnosti kulminuje panika. Je to doba nesprávných odborných, hospodářských i politických rozhodnutí. Veřejná a kritická infrastruktura státu a systémy ochrany obyvatelstva jsou v takovém období vystaveny extrémním tlakům a požadavkům na výkon a flexibilitu.¹

Spolková strategie ochrany obyvatelstva z ledna **2010**, přitom hovoří jen obecně o pandemiích, s tím, že se jedná o téma, primárně koordinované na úrovni spolku, nikoli v rámci jednotlivých spolkových zemí (stěžejní související dokument České republiky, Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, o tématu epidemií, pandemií či vysoce nakažlivých nemocí vůbec nehovoří).

Poměrně detailně téma koronavirů (nakolik dominantně s ohledem na čeled' MERS (Middle East Respiratory Syndrome) z roku 2012 analyzuje **podklad pro potřeby německého Spolkového sněmu z roku 2017**. Téma koronavirové epidemie či pandemie je zde uváděno vedle pěti dalších nejdětalněji rozpracovávaných zátěžových situací (dále se jedná o povodně na řekách, záplavy na mořském pobřeží, úniky chemických látek, radiační havárie a zimní bouře). Text (strany 8 a 12) přitom zdůrazňuje, že ve srovnání s ostatními scénáři (které jsou obvykle spíše lokální či regionální povahy) je výskyt vysoce nakažlivé nemoci eventuality, u které existuje největší potenciál pro celostátní či mezinárodní dopad, respektive pro dopad do všech oblastí veřejného života a veřejné a kritické infrastruktury. Zatímco ostatní scénáře mohou znamenat počty zasažených osob v řádu jednotek tisíc nebo několika desítek tisíc osob, v případě pandemie není vyloučeno, že zasaženy budou desítky milionů osob. Zároveň se jedná o scénář, vyžadující určité předem připravené robustní zásoby vybavení (látky pro dekontaminaci a dezinfekci, ochranné prostředky).²

Publikací, která se tématem koronavirů zabývá nejvíce, je **Analýza z roku 2012**, která se tématu SARS věnuje velmi podrobně (strana 58 až 84). Není bez zajímavosti, že formát dokumentu se zároveň poměrně podobá typovým plánům z prostředí České republiky. Dopady scénáře jsou definovány jako plošné a masivní, s výjimkou dopadů na životní prostředí a kulturní dědictví. V minulosti byly vstupními branami koronavirových infekcí v Německu akademické areály nebo hospodářské veletrhy, kam nemoc zanesli zahraniční studenti či návštěvníci. Zmíněny jsou předpokládané stěžejní proměnné nemoci (vyšší smrtnost u osob nad 65 let, přenos kapénkovou infekcí, zejména v místech velké koncentrace osob, fenomén

¹ *Biologische Gefahren I: Handbuch zum Bevölkerungsschutz*. Bonn: Robert Koch Institut; Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe 2007. http://www.dgkm.org/files/downloads/cbrn/Handbuch_Biologische_Gefahren_3__Auflage.pdf

² *Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2017*. Berlin: Deutscher Bundestag, 12. 4. 2019. <http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/19/095/1909520.pdf>

bezpříznakových superpřenašečů, role karanténních opatření atd.). Velkou výzvu představují mutace, kdy osoba, která nemoc prodělala, jí může znovu onemocnět s odstupem několika měsíců či několika málo let. Předpokládá se, že zdaleka ne všichni infikovaní budou vyžadovat hospitalizaci, ale i tak je třeba předpokládat značnou zátěž pro zdravotnický a sociální systém země. Křivka vývoje emoci závisí na intenzitě karanténních a jiných opatření, která s sebou nesou hospodářské, politické, společenské i psychologické dopady. **Nemoc se ve společnosti bude projevovat obvykle ve vlnách, které mohou v součtu, podle zkušeností v době vzniku zprávy, obnášet až 470 dní.** Jelikož se jedná o nemoc, která je „nová“, je nezbytná velmi otevřená komunikace s veřejností, která je chápána jako partner, nikoli pouze jako „pasivní příjemce pokynů“.

Mnoho opatření může být založeno na aktivním přístupu populace (nošení roušek, sebe-karanténa, dobrovolné omezení cestování a přítomnosti místech velké koncentrace osob). Pokud to nebude stačit, nastává prostor pro nařízená omezení na úrovni obcí, spolkových zemí nebo celého státu. V případě nezvládnutí zátěžové situace je třeba počítat s dopady na celou společnost (potenciálně velmi vysoký počet obětí na životech – potenciálně až 10 % populace, nebo zhoršení zdravotního stavu a zkrácení doby dožití u dalších osob; omezení neakutní zdravotní péče; uzávěry škol – v roce 2012 ještě není řeč o distanční on-line výuce; obrovský propad příjmů a nárůst výdajů veřejného sektoru; řadu let doznívající hospodářské dopady; nelze vyloučit ani případy rabování). Konkrétní jednotlivci mohou demonstrovat nebývalou solidaritu s ostatními, ale nebudou chybět ani případy krajního egoismu a agresivity. V celospolečenském měřítku je třeba předpokládat rozsáhlou frustraci, včetně hledání obětních beránků. **Je až neuvěřitelné, jak plasticky tento 9 let starý dokument popsal snad všechny stěžejní aspekty současné situace.**¹

Dokument, označitelný za analýzu rizika ve vztahu k CBRN agens, kde je i výslovná zmínka o koronavirové infekci, je možné nalézt i v prostředí **Rakouska** (rok 2016). Zde jsou koronavirové nákazy označeny za relativně málo nebezpečné scénáře (nebo vůbec nejlépe zvládnutelné!), neboť k přenosu nemoci je potřeba relativně těsný kontakt mezi osobami (strana 19). Za daleko nebezpečnější eventuality jsou považovány **pandemická chřipka** nebo návrat pravých neštovic. Koronavirové infekce jsou v textu, na základě zkušeností z let 2002/2003 a 2012 chápány jako sice nezanedbatelné, ale spíše okrajové výzvy (ve světovém měřítku na tyto nemoci zemřely „jenom“ stovky nebo jednotky tisíc osob a šíření nemocí se podařilo poměrně rychle lokalizovat a dostat pod kontrolu).²

Zhodnocení obsahu kapitoly přímo nabízí okřídlenou zmínku o „generálském efektu“. V době před krizí by bylo politicky poměrně obtížné prosadit opatření,

¹ *Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2012*. Berlin: Deutscher Bundestag, 3. 1. 2013.

https://www.bbk.bund.de/shareddocs/downloads/bbk/de/downloads/krisenmanagement/bt-bericht_risikoanalyse_im_bevsch_2012.pdf?__blob=publicationfile

² *Beitrag zur gesamtstaatlichen Risikoanalyse für Österreich: Biologische, chemische, radiologische und nukleare Bedrohungen*. Wien: Kuratorium sicheres Österreich; Bundesministeriums für Inneres; Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport; Bundesministerium für Gesundheit, 2016. https://kuratorium-sicheres-oesterreich.at/wp-content/uploads/2016/06/KS%C3%96-Beitrag-zur-gesamtstaatlichen-Risikoanalyse-f%C3%BCr-%C3%96sterreich_DEU.pdf

na která nakonec došlo – a to bez ohledu na to, že byly v určitých strategických dokumentech poměrně přesně predikovány. Dokud není „mléko rozlité“, existují obavy z toho, že určitá opatření jsou naddimenzovaná, nepopulární a politicky i jinak napadnutelná.

Závěr

Fungování bezpečnostních systémů a stanovování souvisejících priorit v době koronavirové a post-koronavirové představuje výzvu, kterou je v současnosti nesnadné hodnotit, ale kde se je možné již nyní inspirovat ze zahraničních postupů. Vedle sebe existují názory, že situace přispěje k přílišnému umocnění kontroly nad veřejností, stejně jako obavy, že hospodářské a společenské otřesy se odrazí i na rozkolísání bezpečnostních systémů. Tímto způsobem, respektive oběma způsoby, je pak současná situace využívána propagandou a stoupenci konspiračních teorií (obavy z policejního státu versus kritika států za údajnou přílišnou slabost).

Na druhé straně, vše nasvědčuje tomu, že opatření proti covid-19 dosud plně nevyužily dosavadních zkušeností a poznatků získaných z oblasti ochrany proti CBRN agens a dalším nebezpečným látkám.

Vedle sebe tak stojí procesy nebo trendy spíše dočasné, související s organizačními aspekty, či dokonce s organizační teorií, aplikovanou do bezpečnostního prostředí – ale i trendy dlouhodobé, které s koncem vyhocených protikoronavirových opatření neodezní. Lze přitom předpokládat nutnost úplné transformace postupů, týkajících se prevence kriminality. Situační prevence v tradičním smyslu slova bude využita daleko omezeněji, než tomu bylo v době před několika málo lety.

Implementaci příslušných bezpečnostních opatření do značné míry oslabují časté, někdy nekonzistentní, změny, které nejsou vždy příslušnými orgány a institucemi jednoznačně interpretovány. Tato nevyjasněná situace se promítá i do hospodářské sféry, což vede k dalším negativním dopadům na široké vrstvy společnosti.

Článek byl vypracován za částečné podpory projektu Ministerstva vnitra České republiky VI20192022171. Využití radiačních metod pro detekci a identifikaci CBRNE materiálů.

Použité zdroje

Australia – New Zealand Counter-Terrorism Committee.

<https://www.nationalsecurity.gov.au/WhatAustraliaIsDoing/Pages/Australia-New-Zealand-Counter-Terrorism-Committee.aspx>

Beitrag zur gesamtstaatlichen Risikoanalyse für Österreich: Biologische, chemische, radiologische und nukleare Bedrohungen. Wien: Kuratorium sicheres Österreich; Bundesministeriums für Inneres; Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport; Bundesministerium für Gesundheit, 2016. https://kuratorium-sicheres-oesterreich.at/wp-content/uploads/2016/06/KS%C3%96-Beitrag-zur-gesamtstaatlichen-Risikoanalyse-f%C3%BCr-%C3%96sterreich_DEU.pdf

Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2012. Berlin: Deutscher Bundestag, 3. 1. 2013.

https://www.bbk.bund.de/shareddocs/downloads/bbk/de/downloads/krisenmanagement/bt-bericht_risikoanalyse_im_bevsch_2012.pdf?blob=publicationfile

- Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2017*. Berlin: Deutscher Bundestag, 12. 4. 2019. <http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/19/095/1909520.pdf>
- Biologische Gefahren I: Handbuch zum Bevölkerungsschutz*. Bonn: Robert Koch Institut; Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe 2007. http://www.dgkm.org/files/downloads/cbrn/Handbuch_Biologische_Gefahren_3__Auflage.pdf
- BRANNEN, Samuel; Habiba AHMED and Henry NEWTON. *COVID-19 Reshapes the Future*. Washington D. C.: Center for Strategic and International Studies, 2020. <https://www.jstor.org/stable/resrep25198>
- CLOSE, Leanne. Policing. In: *Australia and the World Rebuild*. John COYNE and Peter JENNINGS eds. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2020. <https://www.jstor.org/stable/resrep25138.5>
- Contest: The United Kingdom's Strategy for Countering Terrorism (3.0). *Home Office*, 2018. ISBN 978-1-5286-0209-9. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/716907/140618_CCS207_CCS0218929798-1_CONTEST_3.0_WEB.pdf
- Full text of Xi Jinping's report at 19th Communist Party of China National Congress. *Xinhua*, 3. 11. 2017. http://www.xinhuanet.com/english/special/2017-11/03/c_136725942.htm
- HARFORD, Tim. Why We Fail to Prepare for Disasters. *Financial Times*, 16. 4. 2020. <https://www.ft.com/content/74e5f04a-7df1-11ea-82f6-150830b3b99a>
- HODWITZ, Omi. The Terrorism Recidivism Study: Examining Recidivism Rates for Post-9/11 Offenders. *Perspectives on Terrorism*, 2019. No. 2. https://www.jstor.org/stable/26626865?seq=1#metadata_info_tab_contents
- JONES, G., Seth; Catrina DOXSEE and Nicholas HARRINGTON. The Escalating Terrorism Problem in the United States. *Center for Strategies and International Studies*, 2020. http://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/200612_Jones_DomesticTerrorism_v6.pdf
- KILCULLEN, David. Coronavirus: China, Russia Make a Play for a New Order. *The Australian*, 3. 4. 2020. <https://www.theaustralian.com.au/inquirer/coronavirus-china-russia-make-a-play-for-a-new-order/news-story/0f4917a9a6fe16c0464f006b9e852f4d>
- MALIK, Nikita. Self-Isolation Might Stop Coronavirus, but It Will Speed the Spread of Extremism. *Foreign Policy*, 26. 3. 2020. <https://foreignpolicy.com/2020/03/26/self-isolation-might-stop-coronavirus-but-spread-extremism/>
- Multi-Agency Incident Management*. Canberra: Australian Institute for Disaster Resilience; Attorney-General's Department; Australian Government, 2020, Manual No. 17; Australian Disaster Resilience Handbook Collection. <https://knowledge.aidr.org.au/media/1962/manual-17-multi-agency-incident-management.pdf>
- National Counter-Terrorism Plan. *Australia – New Zealand Counter-Terrorism Committee*, 2017. <https://www.nationalsecurity.gov.au/media-and-publications/publications/documents/anzctc-national-counter-terrorism-plan.pdf>
- National Security Strategy of the United States of America. *White House*, 18. 12. 2017, p. 9. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
- PANTUCCI, Raffaello. Key Questions for Counter-Terrorism Post-COVID-19. *Counter Terrorist Trends and Analyses*, 2020, No. 3 (April), p. 1-6. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26915443>
- RITTMAN, Emily and Maggie HOLMES. Court Documents Reveal New Details in Raymore Man's Alleged Hospital Bombing Plot. *Kansas City Television 5*, 8. 4. 2020. https://www.kctv5.com/news/local_news/courtdocuments-reveal-new-details-in-raymore-mansalleged-hospital-bombing-plot/article_53ac1f4c7a01-11ea-a72a-1ba92e352c7b.html

- SILKE Andrew. Risk Assessment of Terrorist and Extremist Prisoners. In: *Prisons, Terrorism and Extremism: Critical Issues in Management, Radicalisation and Reform*. SILKE Andrew ed. London: Routledge, 2014, p. 108-121.
- STICKLE, Ben and Marcus FELSON. Crime Rates in a Pandemic: the Largest Criminological Experiment in History. *American Journal of Criminal Justice*, 2020, p. 525–536.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s12103-020-09546-0>
- TAYLOR, Marisa. Exclusive: United States Slashed Centers for Disease Control and Prevention Staff Inside China Prior to Coronavirus Outbreak. *Reuters*, 26. 3. 2020.
<https://www.reuters.com/article/ushealth-coronavirus-china-cdc-exclusiv/exclusive-u-sslashed-cdc-staff-inside-china-prior-to-coronavirusoutbreak-idUSKBN21C3N5>
- Train Operator at Port of Los Angeles Charged with Derailing Locomotive Near United States Navy's Hospital Ship Mercy. *Department of Justice*, 1. 4. 2020.
<https://www.justice.gov/usao-cdca/pr/train-operator-port-los-angeles-charged-derailing-locomotive-near-us-navy-s-hospital>
- Trump Defends Calling Coronavirus the Chinese Virus. *Al-Jazeera*, 23. 3. 2020.
<https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2020/3/23/trump-defends-calling-coronavirus-the-chinese-virus/>
- VINCENT, Dannz. Africans in China: We Face Coronavirus Discrimination. *BBC News*, 17. 4. 2020. <https://www.bbc.com/news/world-africa-52309414>

RESUMÉ

Studie si klade za cíl indikativně popsat predikci dopadů aktuální zátěžové situace, související s covid-19 na fungování bezpečnostních systémů a mechanismů některých zemí světa – včetně inspirace pro Českou republiku. Téma je jak obsahem určitých impaktovaných studií, tak strategických dokumentů (v oblasti ochrany obyvatelstva). Již nyní vznikají sekundární výstupy, snažící se navrhnout doporučené postupy, jakými může bezpečnostní komunita reagovat na změněnou a stále obtížně předvídatelnou situaci (včetně reakce na vyhocené projevy extremismu, terorismu či jakkoli motivované případy zneužití CBRN látek).

Klíčová slova: Vysoce nakažlivé nemoci, radikalizace, terorismus, násilný extremismus, protiopatření, prevence, reakce, bezpečnostní systém.

SUMMARY

SABOL, Jozef; KRULÍK, Oldřich: CORONAVIRUS SITUATION AND FUNCTIONING OF SECURITY COMMUNITIES

The study aims to describe indicatively the prediction of the impacts of the current demanding situation related to COVID-19 on the functioning of security systems and mechanisms of some countries – including the inspiration for the Czech Republic. The topic is the content of certain impacted studies as well as of strategic documents (in the field of population protection). Secondary outputs are already emerging, seeking to suggest the best practices by which the security community can respond to the changed and still difficult to predict situation (including the response to acute manifestations of extremism, terrorism or CBRN substances abuse).

Keywords: Highly contagious diseases, radicalization, terrorism, violent extremism, countermeasures, prevention, response, security system.